

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ

Т. 1

**XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та студентів
24-25 жовтня 2025 року, Одеса**

MUSIC AND CHOREOGRAPHY EDUCATION IN THE CONTEXT OF SOCIETY'S CULTURAL DEVELOPMENT

A collection of scientific works based on the materials of the XI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students, Odesa, 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези XI Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(24-25 жовтня 2025 р.)**

1 том

ОДЕСА 2025

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

**Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку
суспільства.** Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених
та студентів (Одеса 24-25 жовтня 2025 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені
К. Д. Ушинського, 2025. — 237 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського». Протокол № 6 від 27.11.2025 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик
навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної
підготовки, Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ірина ЛЕВИЦЬКА

Гоу ЮЙХАНЬ,

здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Наталя ТОЛСТОВА,

кандидат педагогічних наук, доцент
ДЗ Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «СОЛОСПІВ» ТА ЙОГО ЖАНРОВО- СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ ВОКАЛЬНІЙ КУЛЬТУРІ

Анотація. У статті висвітлено сутність поняття солоспіву як камерно-вокального жанру української музичної культури. Розкрито його історичну еволюцію, жанрово-стильові особливості та зв'язок із народнопісенною традицією. Узагальнено наукові підходи до трактування солоспіву як синтетичного мистецького феномену, що поєднує музику, поезію та виконавську інтерпретацію.

Ключові слова: солоспів, камерно-вокальний жанр, українська вокальна культура, поетико-музична єдність, інтонаційна специфіка, національна традиція, художня комунікація.

У сучасних умовах стрімкого розвитку комунікативних і мистецьких процесів дедалі більшої ваги набуває міжкультурний діалог. Активізація інтеграційних процесів сприяє взаємодії між західною та східною цивілізаціями, взаємному обміну культурними цінностями та формуванню єдиного гуманітарного простору. Як зазначають Є. Завадська та Д. Редер (Zavadska, 2020; Reder, 2019), увага до національно-культурних архетипів у сфері музичного мистецтва сприяє виразнішому виявленню спільних і відмінних духовних та мистецьких тенденцій людства.

Сучасне вокальне мистецтво, відображаючи особливості цих процесів, переживає якісне оновлення, що ґрунтується на глибокому вивченні його історії та жанрово-стильових особливостей. Провідне місце в українській музичній культурі посідає солоспів. Його значущість зумовлює підвищений інтерес науковців до вивчення витоків, особливостей прояву та історично обумовлених змін, які відбувалися впродовж кількох століть.

Одним із знакових жанрів українського вокального мистецтва є солоспів, який вважається одним із найбільш репрезентативних жанрів національної музичної культури. Науковці (Архімович, 1984; Головащенко,

2001; Кузик, 1998; Загайкевич, 1980) підкреслюють, що його роль визначається тим, що саме в цьому жанрі поєднуються поетичне слово, народна інтонація та відтворюється національна самосвідомість. Через мелодику, ритмомелодику, інтонаційну виразність і поетичні образи солоспів відображає духовну сутність українського народу, його світовідчуття, емоційну відкритість і ліризм. Тому не випадково солоспів стає засобом збереження культурної пам'яті та передавання національного коду від покоління до покоління.

Питання становлення та розвитку солоспіву як окремого жанру розглядалося в українському музикознавстві багатьма дослідниками. Особливо вагомим є внесок Л. Архімович (1984), яка у монографії *«Український солоспів: історія та проблеми розвитку»* систематизувала еволюцію цього жанру від XIX століття до сучасності. Дослідниця розглядає солоспів не лише як камерний вокальний твір, а як синтетичне мистецтво, що поєднує літературу, музику та виконавську інтерпретацію. Вона визначає його як жанр, у якому поетичний і музичний тексти мають рівну цінність і формують художню цілісність твору.

У працях українських музикознавців — М. Головащенко, В. Кузика та М. Загайкевич (Головащенко, 2001; Кузик, 1998; Загайкевич, 1980) — висвітлено камерно-вокальну творчість українських і зарубіжних композиторів, визначено стильові, інтонаційні та жанрові особливості їхніх солоспівів.

Сучасна дослідниця Ірина Драч (Драч, 2018, 2021) аналізує трансформацію жанру під впливом модернізму, неокласицизму, авангарду, підкреслюючи, що у XX столітті солоспів став лабораторією нових виразових засобів: застосування нетрадиційних гармоній, складних фактур, розширеної вокальної техніки. У її працях наголошено на взаємодії національних традицій із європейськими інноваціями (творчість Лятошинського, Ревуцького, Станковича).

Такі науковці, як Г. Стасько та Т. Гнатів (Стасько, 2010; Гнатів, 2017), досліджували поетико-музичну природу вокальної мініатюри й визначали місце українського солоспіву в європейському мистецькому контексті.

Варто також звернути увагу на жанрово-стильові характеристики українського солоспіву. На основі узагальнення позицій учених (Стеценко, 1973; Архімович, 1984; Козаренко, 2016) у структурі української класичної вокальної музики виділяються такі жанрові різновиди:

- пісня-романс як найбільш популярний різновид солоспіву,
- вокальна мініатюра,
- вокальний цикл,
- твори, що відрізняються від класичних професійних жанрів — арій, аріозо, вокальних ансамблів, а також від монументальних циклічних творів — опери, кантати, ораторії.

За змістовими та функціональними ознаками в межах жанру солоспіву розрізняють кілька підтипів (Стеценко, 1973; Архімович, 1984; Козаренко, 2016): лірико-побутові, лірико-драматичні, філософсько-рефлексивні, громадянсько-патріотичні, фольклорного походження, молитовні (духовні солоспіви), а також жартівливі, колискові, елегійні тощо.

На відміну від оперних або ораторіальних сольних жанрів (арія, аріозо, каватина), солоспів розрахований не на масову публіку, а на інтимний простір спілкування, у якому співак передає внутрішній монолог через тонкі інтонаційні та динамічні відтінки.

Художньо-виразові особливості жанру солоспіву характеризуються такими рисами:

- інтимність і ліричність звучання;
- зосередженість на особистісному переживанні;
- тісний зв'язок із поетичним текстом, що визначає музичну інтонацію;
- гнучкість вокальної лінії, яка підкреслює емоційні смисли слова;
- камерна манера виконання, орієнтована на інтелектуально-емоційний діалог із слухачем.

Узагальнення даних із зазначених вище праць дозволила визначити, що національна своєрідність українського солоспіву полягає в його милозвучності, співучості й щирості мелодичної мови та інтонації, у народнопісенній основі, камерності й особистісній значущості тематики творів, яка розкривається у нерозривному поєднанні словесного та музичного змісту.

Отже, український солоспів — це не лише камерний вокальний жанр, а й своєрідне дзеркало духовної культури народу, у якому поєднано поетичне слово, національну інтонацію, філософську глибину та художню щирість. Його жанрово-стильові особливості виявляються у взаємодії ліричного, фольклорного та філософського начал, що формують унікальний образ українського вокального мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Архімович, Л. (1984). *Український солоспів: історія та проблеми розвитку*. Київ: Музична Україна.
2. Головащенко, М. (2001). *Камерно-вокальна творчість українських композиторів ХХ століття*. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського.
3. Гнатів, Т. (2017). Український солоспів як явище європейського камерного вокального мистецтва. *Мистецтвознавчі записки*, (32), 41–49.
4. Драч, І. В. (2018). Жанр солоспіву в українській музиці ХХ століття: модерністські та неокласичні тенденції. *Вісник КНУКіМ. Серія: Музичне мистецтво*, (1), 56–68.
5. Драч, І. В. (2021). *Камерно-вокальна творчість українських композиторів: жанрові особливості та виконавська специфіка*. Київ: Ліра.

6. Загайкевич, М. (1980). *Українська музична культура XIX — початку XX ст.* Київ: Музична Україна.
7. Козаренко, Н. (2016). Естетичні засади українського солоспіву: духовний вимір жанру. *Вісник ЛНМА ім. М. Лисенка*, (34), 113–125.
8. Кузик, В. (1998). Українська камерно-вокальна музика: традиції та сучасність. *Українське музикознавство*, (28), 45–56.
9. Стасько, Г. (2010). Поетико-музична природа українського солоспіву. *Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського*, (89), 22–33.
10. Стеценко, К. (1973). *Вибрані праці: статті, рецензії, листи.* Київ: Музична Україна.
11. Zavadzka, Y. (2020). Intercultural Dialogue in Modern Musical Art. *Art Education and Development*, 15, 12–19.
12. Reder, D. (2019). National Archetypes and Intercultural Communication in Music. *Journal of Cultural Studies*, 7(3), 45–59.

Даріна МІЛОДСЬКА,

здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Науковий керівник: кандидат
педагогічних наук, доцент
Н. В. Ашихміна

ІМАГІНАЦІЯ В МУЗИЧНОМУ ВИКОНАВСТВІ: ФЕНОМЕН СЦЕНІЧНОГО ОБРАЗУ

Сценічний образ у вокальному мистецтві є одним із ключових чинників творчого процесу виконавця, адже саме через нього реалізується індивідуальність, художнє мислення й емоційна глибина артиста. В сучасному культурному просторі, де мистецтво дедалі більше взаємодіє з іншими видами творчості та комунікації, вміння створювати переконливий сценічний образ набуває особливої актуальності. Саме він визначає рівень художньої виразності та здатність виконавця впливати на слухача не лише звуком, а й усім комплексом невербальних і психологічних засобів.

Сценічний образ – це художня інтерпретація реальності, що поєднує техніку, емоції, уяву та індивідуальне світосприйняття виконавця. У вокальному мистецтві він виступає як результат глибокого внутрішнього переживання музики, коли виконавець не просто відтворює твір, а проживає його, наділяючи звукову форму власним змістом. Такий образ поєднує абстрактне осмислення світу та конкретні риси людського досвіду, утворюючи міст між виконавцем і слухачем [1].

питання популярності твору.....	59
Бянь Наньнань	
Діагностичний інструментарій експериментальної перевірки якості формування здатності майбутніх магістрів музичного мистецтва до вокально- виконавської саморегуляції.....	62
Анісіфорова А.	
Моральні цінності як об'єкт художнього осмислення у хореографічному мистецтві.....	64
Жосан О.	
Еволюція виконавських традицій ролі Одарки з опери С. Гулака- Артемовського «Запорожець за Дунаєм» у XX–XXI століттях.....	67
Цзоу Ін, Кьон Н.	
Сучасне вокальне мистецтво в контексті комунікативних стратегій.....	70
Осадча Т., Шульга А.	
Креативна взаємодія як складова професійної підготовки майбутнього хормейстера.....	74
Chen Chunyang, Lynenko A.	
Interpretative culture as the basis of professional formation of future piano teachers.....	77
Ciao Zhi	
Nonverbal mechanisms of communication between the conductor and the choir in the process of musical interpretation.....	79
Люй Цзямін, Вороновська О.	
Typology of the image of Carmen from G. Bizet's opera.....	81
Гурченко К.	
Українська сакральна музика в історії культури та виконавському вимірі.....	83
Чень Сяоюй, Кьон Н.	
Специфіка опанування вокального репертуару німецьких композиторів- романтиків.....	85
Левицька І., Лю Ян	
Інтерпретаційні аспекти романтичного lied: взаємодія техніки й виразності.....	89
Ін Шужу, Білова Н.	
Мелодико-інтонаційний чинник як засіб досягнення авторського задуму у піаністичній інтерпретації.....	91
Ван Ченчен, Кьон Н.	
Сутність поняття «виконавська синергія» та її прояв у вокально- сценічній діяльності.....	94
Гоу Юйхань, Толстова Н.	
Сутність поняття «солоспів» та його жанрово-стильові особливості в українській вокальній культурі.....	98